

10. Taubman P. The Relative Influence of Inheritable and Environmental Factors and the Importance of Intelligence in Earnings Functions. – In: Personal Income Distribution. Ed. W. Krelle, Amsterdam, 1978
11. Wiles P. The Correlation between Education and Earnings: The External-Test-not-Content-Hypothesis (ETNC). Higher Education. – № 1. – 1974.
12. Колядин А.П. Методологические подходы к анализу фиктивного человеческого капитала / А.П. Колядин // Вестник СОГУ имени К.Л. Хетагурова. – №2 – 2011, с. 272-275.
13. Петренко В.П. Интеллектуальні ресурси соціально-економічних систем: аспекти інноваційного управління / В.П. Петренко. – Івано-Франківськ: ПП Курилюк. – 2009. – 196 с.
14. Фитц-енц Я. Рентабельность инвестиций в персонал: измерение экономической ценности персонала / Як Фитц-енц; пер.с англ.; под общей ред. В.И. Ярных. – М.: Вершина, 2006. – 320 с.
15. Savage C. Generation Management: Cocreating through Virtual Enterprising, Dynamic Teaming and Knowledge Networking. – Newton: Butterworth-Heinemann, 1996.
16. Ле Бортефу Мистика лидерства. Развитие эмоционального интеллекта; пер. с англ. – М., Альпина Паблишер. 2003. – 311 с.
17. Стайн Д. Расширение возможностей интеллекта / Д. Стайн; Пер. с англ. – М.: Изд-во «Эксмо», 2002. – 384 с.
18. Бьюзен Т. Суперинтеллект / Т. Бьюзен; пер. с англ. Ю.Е. Андреева. – Мн.: ООО «Попурри», 2005. – 400 с.
19. Корчагин Ю.А. Российский человеческий капитал: фактор развития или деградации / Ю.А. Корчагин. – Воронеж, ЦИРЭ, 2005. – 252 с.

Рецензент д.е.н., профессор В.П. Петренко

316.346.32-053.6

*Скринько Н.В., к.е.н., доцент,
Лозна К.О.,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
Криворізький економічний інститут*

ЦІННІСНИЙ ПОРТРЕТ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Цінності відіграють важливу роль в житті суспільства. Якщо знання відповідає на питання «Як діяти?», то цінності дають відповідь на питання «Для чого діяти?», вони є метою діяльності. Знання є лише засобом здійснення цінностей [3]. Проблема цінностей завжди була актуальною в будь-якому столітті, і залишається такою і в наш час. Цінність – поняття, для означення об'єктів, явищ, їх властивостей, а також абстрактних ідей, які втілюють в собі суспільні ідеали та є еталонами, яких потрібно дотримуватися. «Особистісні цінності» або «ціннісні орієнтації особистості» відображають факт входження суб'єкта в соціальні зв'язки та відношення, включення в духовну систему цінностей суспільства. Вони виступають для суб'єкта у вигляді ідеалів, настанов, переконань і внутрішньої позиції, тобто у вигляді спрямованості особистості на цілі й засоби діяльності. Саме тому проблема дослідження динаміки змін соціальних і особистісних цінностей завжди буде актуальною [4].

Цінність – це певне значення, яке людина надає предметам, явищам, тобто визначає позитивне ставлення до них. Цінність проявляється при оцінці предмету, коли вибирають послідовно побудовану структуру цінностей. Цінності є певним мотиватором, який визначає поведінку людей.

Цінність є невіддільною від предмета, який належить до зовнішнього середовища, так і від особистості, яка є внутрішнім фактором, який саме і оцінює об'єкт цінним або нецінним. Отже цінність реалізується через відношення між об'єктом і суб'єктом.

Ціннісне ставлення людини до світу співвідноситься зі ставленням до самої себе, що виражається у самооцінці. Як відомо, тільки людина здатна до самооцінки. Рівень її адекватності залежить від загальної культури особистості [5, с. 73].

Метою роботи є визначення ціннісного портрету студентської молоді.

Як правило, цінність виявляє себе в процесі діяльності, через оцінку, причому оцінка може бути як актуальною, так і потенційною. Можна стверджувати, що цінність безпосередньо пов'язана з діяльністю, яка дозволяє дуже точно орієнтуватися в ціннісному полі особистості. Більш того, цінності багато в чому визначають поведінку людини і виступають її регулятором [5, с. 73].

Сьогодні цінності як особистості, так і суспільства є предметом вивчення багатьох дослідників. Проблеми цінностей особистості і суспільства у філософії присвячені праці таких вчених як В. Асмус, В. Виндельбанд, Т. Горнштейн, Ю. Давидов, В. Зубов, А. Лосев, В. Нерсисянц, Г. Риккерт, І. Романський та ін. Вони визначили поняття цінностей, їх ознаки, джерела виникнення, типи і види цінностей, їх співвідношення та вплив на життя суспільства та окремих людей. Дж. Дьюї, К. Льюїс, А. Мейнонг

досліджували об'єктивну основу існування цінностей, В. Дільтей, П. Сорокін та ін. – ідею аксіологічного плюралізму, множинності рівноправних ціннісних систем та тлумачення ціннісного змісту культур.

Серед психологів проблеми формування цінностей особистості досліджували В. Давидов (розуміння цінностей людини у контексті розвитку її мислення), Дж. Дьюї (психолого-педагогічні впливи школи й суспільства на ціннісну сферу особистості), А. Пономарьов (вплив національних традицій на формування ціннісних орієнтацій особистості), А. Пальм (формування сенсоутворюючих цінностей особистості), А. Шашка та К. Шварцман (зв'язок виховання та моральних цінностей ХХ століття) та ін. Психологічний механізм формування особистісної системи цінностей досліджували: Б. Ананьєв, М. Гольбавск, Е. Дюркгейм, Л. Леві-Брюль, В. Максакова, Л. Обухова, Ж. Піаже, П. Гальперін, ова, Л. Обухова, Ж. Піаже, П. Гальперін, Д. Узнадзе, С. Рубінштейн та ін. Проблему виховання ціннісного ідеалу вивчали Г. Андреева, І. Бех, Н. Бочков, Л. Виготський, Ю. Гранін, В. Гречаний, О. Дробницький, А. Здравомислов, Н. Кузнецов, К. Платонов, В. Сержантов, Т. Титаренко, В. Тугарінов, І. Фролов, Н. Чавчавадзе та ін. Систему цінностей як структурну складову особистості характеризували в своїх працях Б. Ананьєв, І. Кулагіна, О. Леонтьєв, В. Мясіщев, С. Рубінштейн, Л. Фрідман та ін [1].

Цінності мотивують поведінку людей. Проблему цінностей досліджували неокантіанці Ріккерт, М. Вебер, М. Шелер та ін.

М. Вебер в «Протестантській етиці» переконливо довів, що моральні цінності можуть мати вирішальний вплив на розвиток економіки (Зокрема те, що Україна інтегрується в ринкову систему повільніше від країн Балтії, зумовлене поширенням у Балтії протестантизму і католицизму -релігії, які більше пристосовані до ринкової економіки [2].

Ніцше абсолютизував волю як основну цінність здійснюючи переоцінку основних християнських цінностей - любові до ближнього і співчуття. З таких позицій розглядав Ніцше і мораль. Цінність згідно трактування, як і істина, виявляється лише в тому, розкріпає чи сковує воно потяг до влади, мораль повинна бути спрямована на формування сильної людини. Переоцінюючи традиційну систему цінностей, намагаючись сформувати свою систему цінностей, Ніцше заявив: «Бог помер», тобто цінності які сповідувала християнська Європа втратили силу [6]. Серед загальнолюдських цінностей, які є «вічними», «невмирущими», такими, що спрямовують життя людей на добродійність протягом багатьох століть, на кожному етапі історичного розвитку суспільства створюється специфічний набір цінностей, що сприяють перетворенню соціальних норм та ідеалів на особистісні принципи життєдіяльності кожної людини, належать до психологічної структури особистості у формі особистісних цінностей і є одним із джерел мотивації її поведінки [4].

Цінності впливають на те, який шлях в своєму житті обере людина, і який вибір вона зробить у вирішальний момент, а саме, в момент вибору професії. Але, всі ці дослідження, огляд філософської, психолого-педагогічної та методичної літератури з цієї проблеми не торкаються взаємозв'язку цінностей при виборі професії, що і обумовило вибір даної теми.

Для вирішення вищезазначеної проблеми було проведено анкетування студентів 3 курсу економічних спеціальностей: «Маркетинг», «Бухгалтерський облік», «Фінанси» та технічної спеціальності – «Механіко-машинобудування», де було опитано 160 студентів 19-20 років. Анкета складалась з набору цінностей на основі моделі Шетта. Кожен із респондентів повинен був поставити оцінку переліку цінностей від -1 до 7 балів. Аналіз отриманих результатів свідчив про те, що найбільш важливими цінностями майбутніх фахівців (5,2-6,1 бали) для спеціальності «Машинобудування і механіки» є: безпека сім'ї та близьких, справжня дружба, мудрість, відчуття власної гідності і цікаве життя, а також повага до батьків, здоров'я, розум і самостійність. Не важливими виявилися (3,4-4,2 бали): повага до традицій, світ краси, рівність, новизна, безпека нації, суспільне визнання, а також допитливість, піклування про свою репутацію, лагідність, захист довкілля (рис. 1):

Студенти спеціальності «Маркетинг», вважали найбільш важливими цінностями (5,2-6,8 бали): безпека сім'ї та близьких, внутрішня гармонія, мудрість, справжня дружба, відчуття власної гідності, а також повага до батьків, розум, здоров'я, надійність і відповідальність, цілеспрямованість, самостійність.

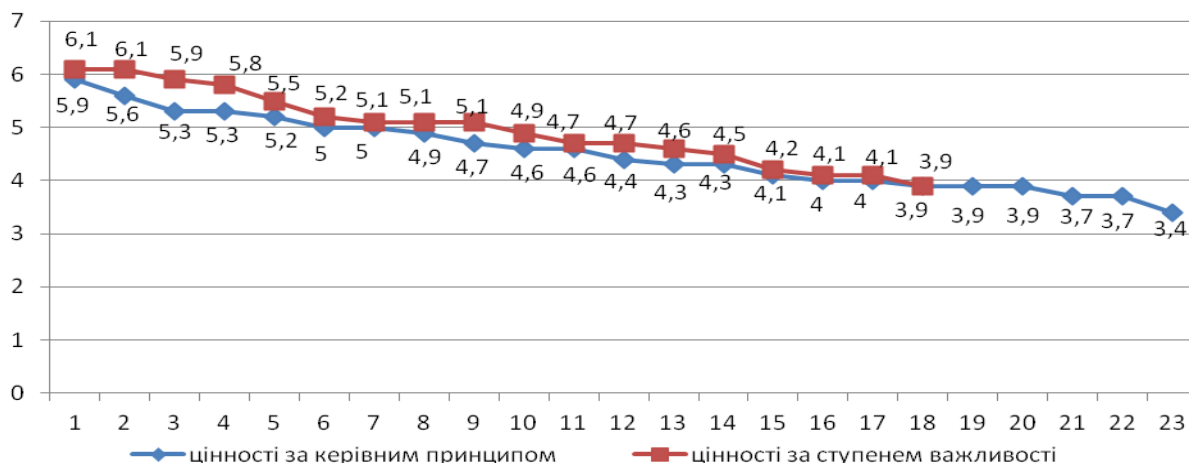

Рис. 1 Ціннісний портрет студентів спеціальності «Механіко-машинобудування»

Не важливими для студентів цієї спеціальності є цінності (2,4-4,9): світ краси, суспільне визнання, новизна, стабільність, безпека нації, авторитет а також піклування про свою репутацію, впливовість, лагідність, корисність для інших, допитливість (рис. 2):

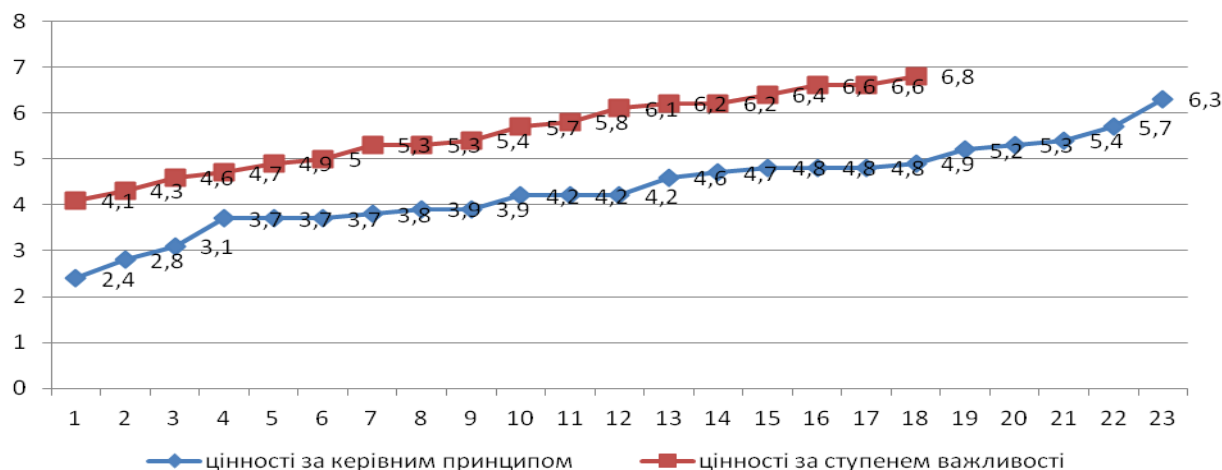

Рис. 2. Ціннісний портрет студентів спеціальності «Маркетинг»

Аналіз результатів опитування студентів спеціальності «Бухгалтерський облік» засвідчив що, найважливішими цінностями (5,4-6,7 бали) для них є: безпека сім'ї та близьких, справжня дружба, відчуття власної гідності, свобода, а також здоров'я, повага до батьків, надійність і розум. Неважливими цінностями (3,2-4,7 бали) для цих студентів є: соціальна справедливість, заможність, безпека нації, стабільність, суспільне визнання, повага до традицій, творчість, світ краси, новизна, а також компетентність, піклування про свою репутацію, корисність для інших, впливовість, лагідність, захист довкілля, допитливість (рис. 3):

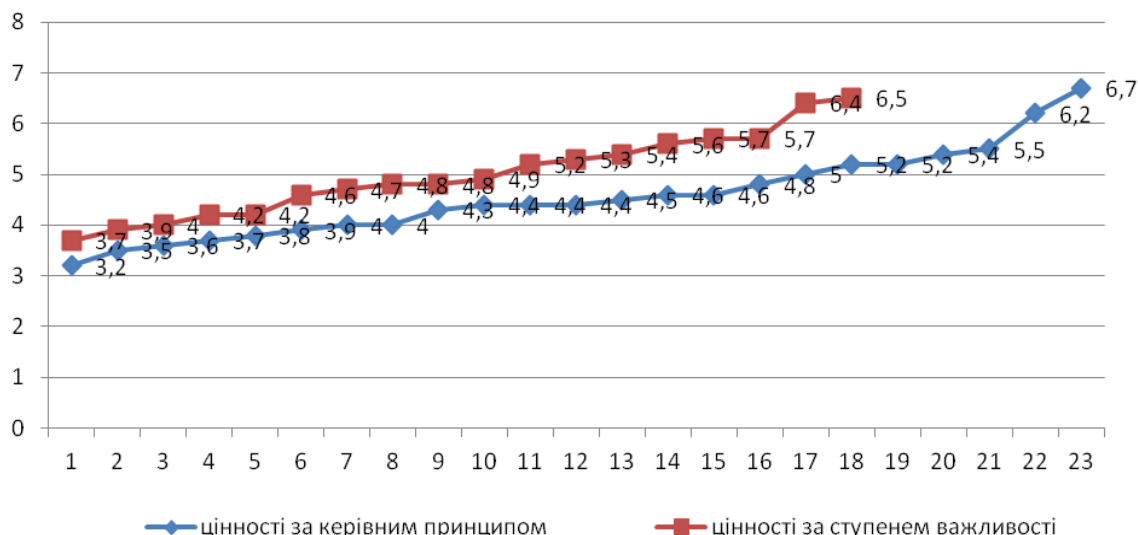

Рис. 3. Ціннісний портрет студентів спеціальності «Бухгалтерський облік»

Студенти спеціальності «Фінанси» найважливішими цінностями (5,6-6,4 бали) вважають такі як: безпека сім'ї та близьких, справжня дружба, відчуття власної гідності, цікаве життя свобода, а також здоров'я, повага до батьків, розум і самостійність. Неважливими цінностями (3,8-4,7 бали) для фінансистів є: творчість, духовне життя, безпека нації, суспільне визнання, рівність, новизна, повага до традицій, світ краси, а також корисність для інших, впливовість, лагідність, допитливість, захист довкілля (рис. 4).

Помітним є те, що майже 75 % цінностей співпадають за важливістю у спеціальностей «Фінанси» і «Бухгалтерський облік».

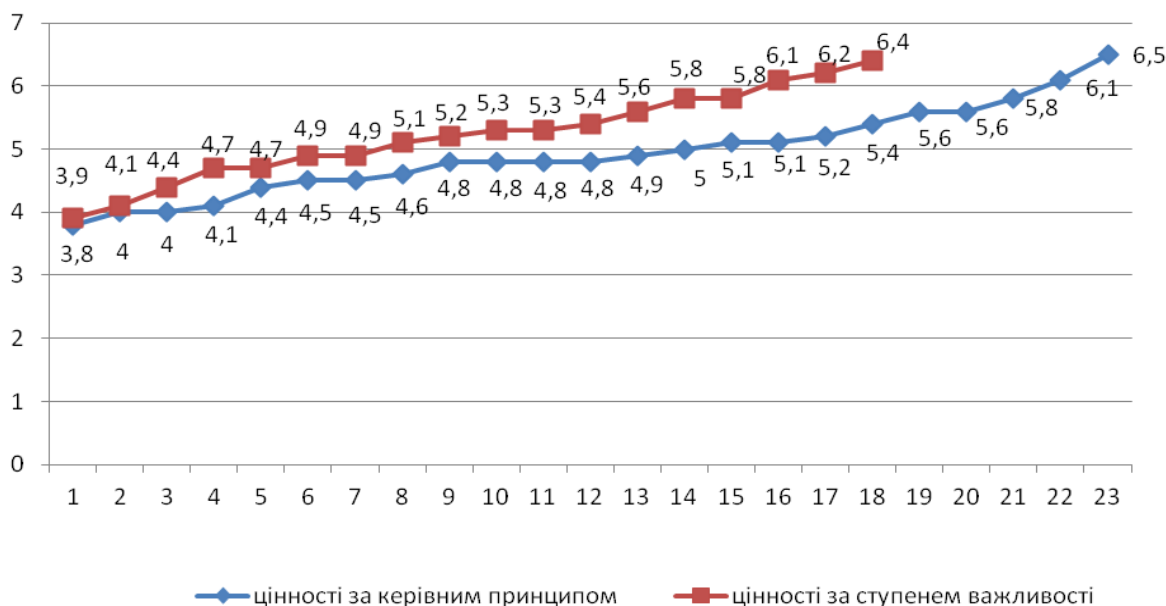

Рис. 4. Ціннісний портрет студентів спеціальності «Фінанси»

Спільним для всіх спеціальностей є такі цінності як: безпека сім'ї та близьких, здоров'я, повага до батьків і розум. Всі студенти нейтрально відносяться до взаємності у відносинах, ввічливості, сміливості, відвертості, гарного відпочинку і охайності. А неважливими цінностями для них є: новизна, світ краси, повага до традицій, суспільне визнання, новизна, лагідність, допитливість і впливовість.

Порівнюючи отримані результати з дослідженнями ціннісного портрету студентської молоді, які були проведені у 2011 році Криворізьким економічним інститутом [7], ми бачимо, що суттєвих змін не відбулося. Як і минулого року базовими цінностями респонденти визначають безпеку сім'ї, здоров'я і повагу до

батьків. В той же час доцільно зауважити, що до неважливих цінностей респонденти додали такі як: суспільне визнання, новизна, лагідність, допитливість і впливовість.

З огляду на отримані дані та аналіз результатів опитувань, можна зробити висновок, що з кожним роком моральні принципи та просто людські відносини все більш відходять на другий план. Цьому сприяє багато факторів, основними з яких є низький рівень соціальної захищеності молоді. Невпевненість у майбутньому, через відсутність можливості працевлаштування за спеціальністю, високий рівень безробіття та несприятливі умови для створення сім'ї, а саме: відсутність доступного житла, не належна робота соціальних програм та служб. Усе це непомітно призводить до поступового знецінення моральних цінностей та зростанню загальному невдоволенню населення.

Література

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до файлу: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=medicine&id
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до файлу: <http://textbooks.net.ua>
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до файлу: <http://textbooks.net.ua/content/view/5199/45/>
4. Кашкарьова Л.Р. Ставлення сучасної української солоді до «вічних» соціальних цінностей / Л.Р. Кашкарьова [Електронний ресурс]. – Режим доступу до файлу: <http://vuzlib.com/content/view/141/84/>
5. Крижко В.В. Антологія аксіологічної парадигми освіти: навч. посібник / В.В. Крижко. – К.: Освіта України, 2005. – 440 с.
6. Причепій Є.М., Черний А.М., Гвоздецький В.Д., Чекаль Л.А. Філософія / Є.М. Причепій, А.М. Черний, В.Д. Гвоздецький, Л.А. Чекаль. – К.: «Альма-матер», 2001. – С. 173-183
7. Скринько Н.В. Ціннісоорієнтований вибір напрямку фахового спрямування освітніх послуг / Н.В. Скринько, М.І. Іщенко, К.Р. Сич // Вісник Криворізького економічного інституту. – 2011. – № 1. – С. 39.

330.874

*Хімченко А.М., к.е.н., доцент,
Донецький національний університет*

ГЕНЕЗА ТА СТРУКТУРИЗАЦІЯ ПОНЯТЬ «СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ» ТА «КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ» В СУЧАСНИХ УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Протягом останніх 50-ти років світова економічна думка зазнала фундаментальних змін: найефективнішою моделлю світового господарства став капіталізм, який в умовах розвитку економіки набув нової форми морального капіталізму. За даної форми розвитку економіки передовими стають ідеї розвитку суспільства та процвітання нації, що призводить до зміни ролі бізнесу в даному процесі. Із початку ХХІ століття почався новий етап розвитку економіки, в якому панують мережеві структури (зв'язки та взаємозалежності суб'єктів функціонування постіндустріального суспільства) та нові управлінські проблеми, що постають перед компаніями незалежно від їх розміру та географічного положення.

Зазначені мережеві структури, як відзначає провідний російський соціолог Г. Пирогов, мають ряд особливостей серед яких: підвищений рівень екстернальності, висока здатність до передачі коливань, високий рівень монополії та олігополії, високий рівень впливу на економіку та життя суспільства в цілому, потреба в стабільності навколишнього, економічного, соціального та політичного середовища для нормального та довготривалого функціонування, необхідність підтримання стабільного, висококваліфікованого та постійного лояльного кадрового складу, підвищення вимог до безпеки, як наслідок схильності до техногенних та екологічних катастроф [1].

Отже, наявність ряду особливостей вимагає інших підходів до управління, до найголовніших з яких можна віднести наступні: підвищення рівня централізованого управління та координації, недостатність застосування критеріїв прибутковості та ринкових сигналів щодо рівня цін в управлінні, необхідність розширення меж стратегічного планування функціонування та розвитку. Саме тому виникає необхідність дослідження витоків теорії соціальної відповідальності та структурування понять соціальної відповідальності та корпоративної соціальної відповідальності для становлення системи корпоративної соціальної відповідальності в умовах сучасної економіки України.

Висвітлення тематики корпоративної соціальної відповідальності знайшло своє відображення у роботах таких закордонних вчених: А. Баврнеа, Дж. Барні, Р. Бауера, Л. Бечетті, Ш.Боніні, Г.Боуена, С. Брауна, Дж. Варнера, С. Гамилтона, Т. Дональдсона, А. Керролла, Ф.Котлера Л. Престона, А. Рубіна, Е.